# Hvordan vinne arealkampen?

*Kari Øvrelid*

**Seksjonssjef, Direktoratet for naturforvaltning**

**Status**
Økt forbruk – presset arealsituasjon
Særlig de kystnære områder
Større omsetning – økte priser
Kampen om tiden
Mer motorisert ferdsel
Dispensasjoner
Økt fokus på arealplanlegging

**Stortingsmeldingene**
Arealmeldingen nr 29 (96-97)
Mibumeldingen nr 58 (96-97)
Om friluftsliv nr 40 (86-87)
Rev Handlingsplan for Friluftsliv

**Statens svar**
Sikring, servitutter og konsesjoner
MD/DN – FM/FK – Kommunene/FR
Fra 1958
Ca 1700 områder
Krav til arealplanlegging

**Trend**
Nye tilsagn i
94: 7.100.000
95: 6.400.000
96: 5.500.000
97: 2.300.000

**1998**
73 søknader
Søknadsbeløp: 28.306.108,-
(Vest- og Aust-Agder)
Ramme nye tilsagn: 7 mill
Sikringens betydning

**Sikring**
Stor etterspørsel
Bra arbeid i kommunene
Kontakt DN tidlig
Reg.best, pris, avtaler
Økt gjennomføringshastighet

**Konsesjoner**
Vilkår
0-kostnad uten tilrettelegging
Samarbeid med landbruk
Kommunene ulikt aktive
Stort potensiale

**Kritiske faktorer**
Statlig sikring og kommunal utvikling
Organisasjonene
Media
Opinonsbygging
Lobbying

**Alternativ eller både og?**
2 mill til hva?
Virke gjennom andre

**Strategi II**
LA21
Organisasjon – kommune -fylke- stat
Alliansepartnere
Pbl og grønn planlegging
Kommunal arealkartlegging
Grønnstruktur - kulturlandskap – bymark
Forsvaret – Kystdir. – Prestegårder
Friluftsloven
Konsesjonsloven
Naturvernloven
Media
Styrke forvaltningen
Markedsføre sikring
Skjærgårdsparken
Nordisk samarbeid

**Plan – og bygningsloven**
Friområde – "offentlig"
- Overdreven frykt
- Lite straksinnløsning
- Kun hel ubebygd eiendom

Friluftsområde – "privat"
- Ikke kreve innløsning
- Kan eksproprieres
- Reg. best legge begrensninger

Skjønnspraksis
- Ikke bebygde områder prises ihht regplan

Utbyggingsavtaler
- Stort potensiale

**Rikspolitiske retningslinjer**
RPR for Oslofjorden
RPR for barn og unge
RPR for verna vassdrag
RPR for bioloisk mangfold
Planlovutvalget

**Kommunal arealkartlegging**
Biologisk mangfold
Prøveprosjekt i 7 kommuner
Håndbok sommeren 99
Startpakke
65 naturtyper
Detaljkartlegging
Ferdig kartlagt i 2003

**Grønnstruktur**
Miljøby
Grønn plakat
Grønn Plan
Håndbok
Handlingsplan
Kartlegging av nærområder

**Kulturlandskap**
Kartlegging
Planlegging
Skjøtsel
Forvaltning
Håndbok

**Bymarker**
Molde og Bodø
Håndbok med LD?
Den røde strek
Kategorisere
Sikre atkomster
Skognæringen

**Friluftspakkene**
Bergen og Stavanger ferdig
Avsluttes i Oslo
Tromsø avslutter i 98
Fredrikstad får siste bevilgning i 98
Evalueres av NIBR i 98/99

**Forsvaret**
Samlet register over 150 eiendommer
Prøvepakke avhending
Avhendingsinstruksen
11 av 62
Fortgang nå

**Kystdirektoratet**
Avhendingsinstruksen
Hvordan ivareta bygningene?
Samarbeid med KD – RA – DN
Budsjett?
Antall eiendommer

**Prestegårdseiendommer**
Ikke statlig eiendom : Opplysningsvesenets fond
Privatrettslige prinsipper
DN høres
Noe kjøp, noe makeskifte
Innarbeider friluftsliv og naturvern
Ikke tilbakemelding

**Spillemidlene**
KD – FK
Ikke bare idrett
Anlegg for friluftsliv
Opparbeiding og tilrettelegging
Noen samarbeider godt

**Konklusjon**
Stort arealpress
Stadig behov
By- og tettstedsnært / biol mangf
Kvantitet og kvalitet
Bevissthet om hvilke områder
Flest mulig virkemidler
Både stat, fylke og kommune
Organisasjonene og opinion kritisk
Arealkartlegging og dokumentasjon